

15. 6. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důkazní přípustnost výslechů zasahujících příslušníků policejního orgánu

Při prošetřování trestné činnosti se setkáváme s případy, při nichž jsou mimo osobu pachatele na místě činu při úkonu přítomni pouze zasahující příslušníci policejního orgánu. Za neúčasti dalších svědků a absence jiných přímých důkazů se někdy v rámci trestního řízení přihlíží k informacím uvedeným policisty v úředním záznamu a navazujícím výpovědím i více, než je v souladu s právem. Právě této problematice se budeme věnovat v tomto článku.

Úřední záznam je stěžejním institutem pro objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu. V projednávání před soudem je nicméně až na výjimky důkazem v podstatě nepřípustným, neboť jeho uplatnění by bylo v rozporu s kogentním ustanovením § 158 odst. 3 a 4 TŘ zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) (dále též jako „TŘ“).

Je nesporné, že u prokazování formy zavinění pachatele, zastávají svědci jednu z nejdůležitějších rolí. Jsou-li zasahující policisté jedinými subjekty, schopnými podat bezprostřední informace o skutečnostech z místa činu, avšak jejich sdělení obsažená v úředních záznamech nemají důkazní hodnotu, mohou se OČTŘ snadno dostat do bezvýhodné situace, v níž nakonec převáží princip *in dubio pro reo*.

Nejednoznačně přejímané řešení může představovat provedení výslechu zasahujících policistů, zakládající náhradní důkaz, který v obecné rovině připouští i trestní řád (§ 101 an. TŘ). Vystává však otázka, zda je takový výslech přípustný jako důkazní prostředek, případně v jakém rozsahu, jsou-li tím reálně obcházeny záruky práva obviněného na spravedlivý proces. Samotné právní předpisy nám na tyto otázky odpověď nepodávají, respektive o nich spíše mlčí. Ani judikatura není v této problematice jednotná.

Usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 347/2012 ze dne 27.03.2012 a nálezem Ústavního soudu ze dne 14.05.2008, sp. zn. II. ÚS 2014/07 bylo postaveno na jisto, že již podezřelý má stejná procesní práva jako osoba obviněná, zejména mu nemůže být odepřeno právo nevypovídat. Pokud je úřední záznam sepsán ještě před řádným poučením, nelze jako důkaz použít žádné skutečnosti, ke kterým se podezřelý, byť dobrovolně a svévolně, před příslušníky policejního orgánu vyjádřil. Tato zásada je imanentní a jakékoliv její obcházení, např. prostřednictvím navazujícího výslechu protokolujících policistů, zakládá neodstranitelnou procesní vadu takového postupu. Jinými slovy, **sebeobviňující výroky mohou sloužit jako důkaz o vině pachatele jen za předpokladu, že byly činěny osobou v postavení obviněného podle § 169 odst. 1 TŘ a v rámci výslechu podle § 91 an. TŘ, a to pouze po předchozím poučení o právech podle § 33 TŘ ze strany OČTŘ.**

Obdobný názor vyjádřil rovněž Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 09.03.2011, sp. zn. 8 Tdo 238/2011. „*Jestliže byli v trestní věci vyslechnuti jako svědci příslušníci policie, kteří prováděli operativní šetření na místě trestného činu, jejich výpovědi lze použít jako důkaz před soudem, jen pokud vypovídali o skutečnostech, o kterých se nedozvěděli z vysvětlení podaných podle § 158 odst. 3 písm. a), odst. 5 TrŘ nebo podle § 61 odst. 1 PolČR.*“ Takovými skutečnostmi se rozumí informace objektivně seznatelné, zcela odlišné od těch získaných výhradně na základě vyjádření podezřelé osoby. V souladu s tímto závěrem je tedy v trestním řízení důkazně přípustné vycházet z výpovědi

zasahujících policistů pouze o skutečnostech, jako je výška pachatele, barva jeho oblečení, konkrétní pozice, předměty v jeho držení, apod. Naopak se OČTŘ musí vyvarovat svědectví o jakýchkoliv výrocích podezřelého, učiněných před samotným poučením o jeho právech, či spekulacím nad chováním pachatele.

V čem se však naše nejvyšší soudní instance rozcházejí, je přístup k procesní využitelnosti výpovědi, která obsahuje jak složku objektivní, tak tu subjektivní. Ústavní soud staví na myšlence (k tomu např. nálezy sp. zn. II. ÚS 268/03 ze dne 03.11.2004 nebo sp. zn. II. ÚS 2014/07 ze dne 14.05.2008), že jakmile sdělení zasahujícího policisty pojmá jakoukoliv informaci nekorespondující se shora představenou diferenciací na subjektivní a objektivní vnímání, není důkazně způsobilé tuto část od zdravého zbytku oddělit a takto redukovanou ji uplatnit jako důkaz.

Tomu však oponuje Nejvyšší soud v recentně publikovaném usnesení ze dne 09.02.2022, sp. zn. 7 Tdo 61/2022, rozvíjející **teorii parciální (ne)přípustnosti**. Dle jeho názoru, je-li možné tu část výpovědi, která je postižena vadou, izolovat od ostatních, není důvod, aby byla za důkazně nepoužitelnou považována celá výpověď. Za předpokladu, že žádná z položených nepřípustných otázek významně neovlivnila průběh zbývající části výslechu, je možné dle Nejvyššího soudu tuto část eliminovat a v souladném rozsahu připustit zjištěné informace jako důkaz.

I pokud bude výslech policistů, prizmatem výše uvedeného, shledán za důkazně přípustný, je stále nutné mít na paměti nález Ústavního soudu ze dne 22.06.2016 I. ÚS 520/16, publikovaný ve Sbírce nálezů a rovněž usnesení pod číslem 119/2016. Jestliže porovnáním výpovědi obviněného a svědecké výpovědi příslušníka policejního orgánu dojde k situaci „tvrzení proti tvrzení“, je tento stav nutno posuzovat s respektem ke stěžejnímu principu rovnosti všech osob před zákonem podle čl. 37 odst. 3 Listiny. **Není tedy a priori možné přikládat výpovědím policistů, jako mocenským složkám státu, vyšší váhu než výpovědím jednotlivců, vůči nimž jsou policejní či jiné státní pravomoci vykonávány.** Případné nerespektování tohoto stanoviska, by mohlo ohrozit či vést ke zpochybnění nosné konstrukce presumpce neviny zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud v tomto rozhodnutí taktéž neopomněl zdůraznit předpokládanou osobní zainteresovanost policisty na výsledku prošetřovaného případu. K jejímu vyvrácení nepostačuje pouhý odkaz na hrozbu trestního stíhání pro křivou výpověď, nýbrž je nezbytné konkrétně posoudit jednotlivé aspekty, které by příslušníka policejních orgánů mohly motivovat k reprodukování nepravdivých či překroucených tvrzení.

Cílem a účelem tohoto článku bylo upozornit na závažnost problematiky jedné z oblastí dokazování, která dosud nebyla významně upravena a jež s sebou přináší mnohá úskalí. Rozlišování na subjektivně a objektivně zjistitelné skutečnosti, jakož i rozdíly mezi parciální a absolutní nepřípustností výpovědi, by zasloužili řádnou zákonnou regulaci. Než k tomu dojde, měli bychom alespoň apelovat a dbát na sjednocení přístupu soudů k této problematice a respektování již ustálených závěrů.

Kristýna Šlitrová,
praktikantka

Mgr. Marek Netáhlo,
advokátní koncipient

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)